ธมนวรรณ แดงทองดี. (2568). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม ผศ. ดร.ชาญชัย วงศ์สิรสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และหน่วยบริการคุณภาพต้นแบบของศูนย์การศึกษาพิเศษ และ 2) พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 322 คน โดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของยามาเน และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความต้องการจำเป็น จำนวน 60 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง .06 - 1.00 จากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 12 ข้อ แบบบันทึกข้อมูล และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมากที่สุด คือ งานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรวม ($PNI_{modified}$ = .07) และลำดับความต้องการจำเป็นของหน่วยบริการคุณภาพต้นแบบศูนย์การศึกษาพิเศษมากที่สุด คือ ด้านที่ 1 ทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ($PNI_{modified}$ = .09) และ 2) การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ใช้แนวทางแบบ 5A + PDCA ซึ่งได้จำนวน 46 แนวทาง และทุกแนวทางมีการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ใช้แนวทางวงจรบริหารงานคุณภาพ 5A + PDCA ประกอบด้วย A1 (งานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม) A2 (งานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรวม) A3 (งานส่งเสริม สนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน) A4 (งานทะเบียนนักเรียน วัดผลและประเมินผล และส่งต่อ) A5 (งานสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา) โดยใช้การบริหารงานคุณภาพ PDCA ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ และคุณภาพผู้เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น การบริหารงานวิชาการ หน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ

Thamonwan Dangthongdee. (2025). Development of Guidelines for Promoting Academic Administration in Service Unit of Special Education Service Center under Office of Special Education Administration . Master of Education (Educational Administrative Innovation). Advisors: Asst. Prof. Dr. Supatcha Sri-iam, Asst. Prof. Dr. Chanchai Wongsirasawat

ABSTRACT

This mixed-method research aimed to 1) study the essential needs of academic administration in Special Education Service Unit under the Office of Special Education Administration and model quality service centers of Service Unit of Special Education Service Center; and 2) develop guidelines for promoting academic administration in Service Unit of Special Education Service Center under the Office of Special Education Administration. The sample group was 322 teachers of Special Education Centers, determined using Yamane's sample determination formula and stratified random sampling; 4 school administrators; and 9 experts using purposive sampling. The research instruments were a 60-item essential needs form, with a content validity index ranging from .06 to 1.00 form with a reliability coefficient of .99 using Cronbach's alpha coefficient, a 12-item semi-structured interview, a data recording form, and an assessment form for appropriateness, feasibility, and usefulness. The statistics used for data analysis were frequency, percentages, means, standard deviations, and priority needs index (PNI).

The results revealed that 1) the highest priority needs for academic administration in Service Unit of Special Education Service Center under the Office of Special Education Administration were promotion and support for inclusive education ($PNI_{modified}$ = .07), and the highest priority needs for quality Service Unit of Special Education Service Center prototypes were location, buildings, and environment ($PNI_{modified}$ = .09); and 2) guidelines for promoting academic administration in Service Unit of Special Education Service Center under the Office of Special Education Administration used the 5A + PDCA approach, which resulted in 46 guidelines. All guidelines were evaluated for appropriateness, feasibility, and usefulness at the highest level.

The knowledge gained from this research is the approach to promoting academic administration in Service Unit of Special Education Service Center under the Office of Special Education Administration, using the 5A + PDCA quality management cycle approach, consisting of A1 (early intervention and readiness preparation), A2 (inclusive education), A3 (community-based rehabilitation), A4 (student registration, measurement and evaluation, and transitional services), and A5 (media, services, and other educational assistance), by using PDCA quality management, which results in more efficient development of Special Education Service Centers and student quality.

Keywords: Essential Needs, Academic Administration, Service Unit of Special Education Service Center